

Menntastefna til ársins 2030

- ▶ Stefna og gildi
- ▶ Stoðir
 - ▶ Jöfn tækifæri fyrir alla
 - ▶ Kennsla í fremstu röð
 - ▶ Hæfni fyrir framtíðina
 - ▶ Velliðan í öndvegi
 - ▶ Gæði í forgrunni
- ▶ Innleiðing
- ▶ Erlent samstarf
- ▶ Aðdragandi
- ▶ Tímalína

Stjórnarráð Íslands
Mennta- og barnamálaráðuneytið

Framúrskarandi menntun alla ævi

Þrautseigja

Hugrekki

Þekking

Hamingja

Sjálfbærni

Menntun er lykill að tækifærum framtíðar og eitt helsta hreyfiafl samfélaga og velsældar mannkyns. Á tímum fádæma umskipta, óvissu og örra tæknibyltinga verða þjóðir heims að búa sig undir aukinn breytileika og sífellt flóknari áskoranir. Framtíðarhorfur íslensku þjóðarinnar velta á samkeppnishæfni og sjálfbærni íslenska menntakerfisins. Velgengni byggir á vel menntuðum einstaklingum með skapandi og gagnrýna hugsun, félagsfærni og góð tök á íslensku og erlendum tungumálum til að takast á við hnattrænar áskoranir.

Markmið menntastefnu er að veita framúrskarandi menntun í umhverfi þar sem allir geta lært og allir skipta máli. Skýr stefna um forgangsröðun í þágu menntunar og þekkingarsköpunar eykur lífsgæði og verðmætasköpun.

Menntun styrkir, verndar og vekur viðnámsþrótt einstaklinga og samfélaga. Með menntastefnu verður lögð áhersla á að styrkja viðhorf Íslendinga til eigin menntunar með vaxtarhugarfar að leiðarljósi. Þekkingarleitinni lýkur aldrei og menntun, formleg sem óformleg, er viðfangsefni alla ævi. Skólar og aðrar menntastofnanir skulu vera eftirsóknarverðir vinnustaðir og kennarastarfið áhugavert þar sem það er meðal mikilvægustu starfa samfélagsins.

Öflugt og sveigjanlegt menntakerfi skal stuðla að jöfnum tækifærum til náms því allir geta lært og allir skipta máli. Allir hafi tækifæri, á eigin forsendum og án nokkurrar mismununar, til að þroskast og auka hæfni sína.

Stoðir

Menntastefnan byggir á fimm stoðum sem styðja við gildi hennar.

1 Jöfn tækifæri fyrir alla

2 Kennsla í fremstu röð

3 Hæfni fyrir framtíðina

4 Vellíðan í öndvegi

5 Gæði í forgrunni

Aftur á
forsíðu

Jöfn tækifæri fyrir alla

Nám við allra hæfi

Skólar og aðrar menntastofnanir taki mið af þörfum, getu og hæfni sérhvers nemanda og vinni út frá styrkleikum og áhuga hvers og eins. Samfélaginu ber skylda til þess að hlúa sem best að velferð barna og ungmenna og tryggja öllum tækifæri til þess að þroskast og dafna á eigin forsendum innan menntakerfisins. Mikilvægt er að tryggja að allir finni sig í menntakerfinu og að stuðlað sé að jafnrétti innan þess.

Raunfærnimat

Mikilvægt er að sú þekking og hæfni sem einstaklingar ná sér í á starfsævinni hafi gildi og nýtist til frekari náms eða starfsþróunar. Til að tryggja markvissa hæfniuppbyggingu til framtíðar þarf að meta fjölbreytta hæfni einstaklinga án tillits til þess hvernig eða hvar hennar hefur verið aflað.

Snemmbær stuðningur

Börn og ungmenni skulu fá aðstoð og stuðning við hæfi sem fyrst á námsferlinum og liðsinni áður en vandi ágerist. Horfa þarf sérstaklega til styrkingar leikskólastigsins. Stuðningur getur beinst að nemandanum sjálfum eða umhverfi hans og mikilvægt er að aðlaga hann að þörfum viðkvæmra einstaklinga og hópa. Í þeirri vinnu er þverfagleg samvinna nauðsynleg.

Menntun um allt land

Búseta á ekki að hafa áhrif á möguleika til náms. Nýta skal bættar samgöngur og tækni til að tryggja möguleika til náms óháð búsetu sem styrkir stöðu öflugra þekkingarsamfélaga í dreifðari byggðum. Bæta skal námsframboð utan stærstu þéttbýlisstaða, meðal annars með auknu starfs- og tækninámi á landsbyggðinni því námsframboð í heimabyggð ræður miklu um námsval ungmenna að loknum grunnskóla.

Fjölbreytt menntasamfélag

Ísland er fjölmenningsamfélag sem nýtir þá auðlind sem felst í fjölmenningslegu skólastarfi, fagnar margbreytileika nemanda og nýtir til að efla samfélagið. Mikilvægt er að meta menntun innflytjenda og flóttafólks í ríkari mæli svo þeirra þekking nýtist þeim og samfélaginu sem best. Menntakerfinu og að stuðlað sé að jafnrétti innan þess.

Aftur á forsiðu

2

Kennsla í fremstu röð

Kennaramenntun og nýliðun

Inntak kennaramenntunar skal taka mið af þörfum samfélagsins og styðja við menntastefnu. Unnið verður að aukinni viðurkenningu á störfum kennara og eflingu faglegs sjálfstæðis þeirra. Mótaðar verða leiðir til að koma í veg fyrir kennaraskort, meðal annars með fullnægjandi nýliðun.

Þekking og hugrekki

Nemendum verður gert kleift að afla sér nýrrar þekkingar og hæfni ásamt því að geta beitt og hagnýtt þekkingu sína. Nemendur verða meðvitaðir um mikilvægi þess að vera skapandi og ábyrgir í þekkingarleit sinni, ígrundun og rökstuðningi og óhræddir við að prófa sig áfram.

Hæfnipróun fagstétta í skólastarfi

Tryggt skal að hæfni- og þekkingarpróun verði skilgreind sem hluti af starfi kennara og skólustjórnenda á öllum skólastigum til að hæfni sé í samræmi við breyttar þarfir og faglegt sjálfstæði þeirra. Lögð verður áhersla á tengsl milli grunnmenntunar, starfsnáms og hæfnipróunar fagstétta í skólastarfi þannig að allir geti vaxið í störfum sínum og markvisst aukið þekkingu sína og hæfni, kynnt sér faglegar nýjungar og eft samstarf sín á milli.

Lagarammi

Til að nýta mannauð sem best og búa honum góð starfsskilyrði og vinnuumhverfi skal tryggja markvissa innleiðingu á lögum um menntun, hæfni og ráðningu kennara og skólustjórnenda við leik-, grunn- og framhaldsskóla.

Fjölbreytileiki

Menntakerfi framtíðar kallar á aukna nýsköpun og mikla samvinnu. Þörf er á aðkomu fólks með fjölbreytta sérþekkingu við mótun þess.

3

Hæfni fyrir framtíðina

Læsi

Það er hluti þjóðmenningar okkar að allir geti lesið sér til gagns og gamans. Læsi er lykill að lífsgæðum og endurspeglar hæfni fólks til að skynja og skilja umhverfi sitt, náttúru og samfélag á gagnrýninn hátt og eflir það til virkar þátttöku í mótun þess. Lestur er öflugasta tæki nemenda til að afla sér þekkingar og tjáning í ræðu og riti er forsenda þátttöku í lýðræðissamfélagi. Þess vegna leggur menntastefna sérstaka áherslu á málskilning, lesskilning, tjáningu, ritun og hlustun og aðgerðir sem miða að því að mæta þeim sem glíma við lestrarörðugleika. Leitast verður við að tryggja virkni alls samfélagsins við að bæta læsi og þá sérstaklega aðkomu heimila, bókasafna, rithöfunda og fjölmiðla.

Framþróun íslenskunnar

Við stöndum vörð um og aukum áhuga á íslenskrri tungu og menningu hjá öllum kynslóðum. Tryggja þarf að íslenska og íslenskt táknmál verði notað á öllum sviðum samfélagsins, íslenskukennsla verði eflað á öllum skólastigum og að framtíð íslenskrar tungu í stafrænum heimi verði tryggð.

Vísindi og rannsóknir

Vísindi og rannsóknir eru grunnur öflugs þekkingarsamfélags sem leggur rækt við menntun, nýsköpun, menningu, velferð, lýðræði og mannréttindi. Frjáls þekkingarleit sem byggist á áhuga, fróðleiksfýsni og sköpunargleði vísindafólks er lykilþáttur í framþróun auk þess að vera grundvöllur samfélagsbreytinga. Stuðla þarf að öflugri miðlun vísindalegrar þekkingar til fólks á öllum aldri.

Starfs-, iðn- og tækninám

Hugvitsdrifð samfélag framtíðarinnar kallar á aukna áherslu á starfs-, iðn- og tækninám. Slíkt nám verður eft með það að leiðarljósi að færni þróist í takt við þarfir samfélagsins og áskoranir fjórðu iðnbyltingarinnar. Ungu fólk, óháð kyni, skal boðið upp á starfsnám við hæfi og grunnskólanemendur fái kennslu í iðn- og tæknigreinum. Veitt skal innsýn í fjölbreytt starfs-, iðn- og tækninám á framhaldsskólastigi og nemendum kynntar með skipulögðum hætti námsleiðir sem bjóðast og starfsmöguleikar í kjölfar þeirra.

Hæfni fyrir framtíðina

3

Stafræn tilvera

Nemendur skulu skilja bæði tækifæri og áskoranir stafrænnar tilveru. Nemendur fái þjálfun í upplýsinga-, miðla- og tæknilæsi. Samhliða hagnýtingu stafrænnar tækni skulu nemendur fá tækifæri til að auka þekkingu sína á persónuvernd og meðferð og greiningu upplýsinga. Hugað verður að notkun nemenda á samfélagsmiðlum og þeim kennd ábyrg nethegðun og helstu reglur um örugg stafræn samskipti.

List- og verknám

Í list- og verkgreinum felast tækifæri til að þroska huga og hönd við lausnamiðað starf og nýsköpun. Listsköpun í námi og áhersla á verkgreinar styrkir hagnýtingu þekkingar og markar framtíðarumhverfi nemenda með jákvæðum hætti.

Náms- og starfsráðgjöf

Farsæll námsferill krefst þess að nemandinn taki upplýstar og ígrundaðar ákvarðanir um nám sitt út frá eigin áhugasviðum, styrkleikum og gildum. Náms- og starfsráðgjöf styður við stöðuga starfsþróun einstaklinga út starfsævina ásamt hæfninni til að stýra eigin náms- og starfsferli í ljósi breyttra atvinnu- og samfélagshátta. Lögð er áhersla á að allir finni hæfni sinni farveg og tilgang með námi sínu, þannig má meðal annars draga úr brotthvarfi og styðja við atvinnuþátttöku. Náms- og starfsráðgjöf á að vera aðgengileg á öllum skólastigum, óháð aldri og búsetu, og veitt af þar til bærum sérfræðingum.

Sköpun og gagnrýnin hugsun

Allir geti beitt rökvisi, ígrundun og hafi hugrekki til að skapa. Lögð skal áhersla á sköpun í öllu skólastarfi til að stuðla að persónulegum þroska, frumkvæði og nýsköpun. Unnið skal með samspil gagnrýnnar hugsunar og sköpunar til þess að þroska sjálfstætt gildismat nemenda, styrkja hæfni til að setja ólíkar niðurstöður í samhengi og efla þroska til samfélagslegar umræðu. Forsenda þess að virkja og viðhalda sköpunarkrafti og -kjarki nemenda er að þeim sé búið námsumhverfi þar sem hvatt er til frumkvæðis, sjálfstæðis og skapandi hugsunar á öllum sviðum.

Menntun alla ævi

Góð og fjölbreytt menntun á öllum skólastigum og aðgengi fólks á öllum æviskeiðum að menntun er forsenda fyrir því að á Íslandi búi fólk með þekkingu og færni til að leita nýrra leiða og skapa ný tækifæri. Hún stuðlar að því að samfélagið geti brugðist við örur og sífelldum breytingum á atvinnuháttum og tryggir starfsþróun og hreyfanleika á vinnumarkaði.

4

Vellíðan í öndvegi

Heilsuefling

Mikilvægt er að fylgjast með líðan allra nemenda og bregðast skjótt við með viðeigandi aðgerðum í góðri samvinnu heimila, skóla og annarra fagaðila þegar vísbendingar koma fram um vanlíðan nemenda eða ofbeldi af einhverju tagi. Mikilvægt er að gætt sé að jafnréttissjónarmiðum og að nemendum stafi ekki ógn af andlegu, líkamlegu, kynbundnu og kynferðislegu ofbeldi, áreitni og einelti. Í því sambandi er mikilvægi kynfræðslu áréttað. Leitað skal leiða til að stuðla að aukinni heilsueflingu á öllum skólastigum.

Geðrækt

Gæta skal að tilfinningalegri og félagslegri heilsu nemenda og því að efla aðstæður í daglegu lífi sem stuðla að sem bestri líðan. Sóknarfæri til að efla geðheilsu eru einna mest í æsku og því áhersla á að hlúa að þeim verndandi þáttum sem vega þyngst hvað geðheilsu varðar á æskuárunum.

Forvarnir

Á öllum skólastigum, skólagerðum og í frístundastarfi verður áhersla á forvarnir með kennslu og þjálfun í hegðunar-, félags- og tilfinningafærni til að styrkja nemendur. Þannig er einnig lagður grunnur að því að fyrirbyggja þróun óheilbrigðra samskipta og ofbeldis.

Vellíðan í öndvegi

4

Rödd nemenda

Frá fyrstu tíð skal rödd nemenda heyrast og þeir fá tækifæri til að hafa áhrif á námsumhverfi sitt. Gæta verður að því að nemendur geti óháð aldri látið í ljós skoðanir sínar og að tekið sé réttmætt tillit til þeirra í samræmi við aldur þeirra og þroska. Með innleiðingu barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna og samnings Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks í skólastarfi er aukin þátttaka barna í allri ákvörðunartöku og nemendalýðræði virkjað á markvissan hátt. Nemendur skulu taka þátt í að móta jákvæðan skólabrag og samskiptareglur. Áhersla er lögð á að nemendur læri að bera ábyrgð á eigin námi, venji sig á gott vinnulag, þrói með sér vaxtarhugarfar og læri að setja sér markmið. Þessi áhersla skal vera jafnt innan skóla sem og í starfi frístundaheimila, félagsmiðstöðva, ungmennahúsa og öðru skipulögðu íþrótta- og æskulýsistarfi enda lýðræði undirstaða í öllu starfi með ungmennum.

Vellíðan allra

Hamingja og vellíðan allra skal vera í öndvegi. Tryggt skal að enginn sé undanskilinn með því að leggja áherslu á jafnrétti, samábyrgð, samstöðu, viðurkenningu fyrir ólíkum sjónarmiðum og virðingu fyrir margbreytileika og fjölbreyttum menningarheimum nemenda. Í skóla-, íþrótta- og æskulýsistarfi er unnið að eflingu umburðarlyndis, mannréttinda- og lýðræðisvitundar.

5

Gæði í forgrunni

Ábyrgð og samhæfing þjónustukerfa

Samstarf, skýr ábyrgð og samþætting innan og milli kerfa er rauður þráður menntastefnu. Heildstæð skólalþjónusta með áherslu á samábyrgð, stigskiptan stuðning í námi og stuðning við foreldra og starfsfólk skóla verður í forgrunni á öllum skólastigum. Við allan stuðning og íhlutun er mikilvægt að öll stuðningskerfi samfélagsins þjóni nemendum á heildstæðan hátt og grípi inn í eftir þörfum með samfelli í þjónustu mismunandi ábyrgðaraðila og fagstétta. Brýnt er að stjórnun og fagleg forysta sé markviss og samstarf innan menntakerfisins skilvirkt.

Aðalnámskrár sem styðja við menntastefnu

Aðalnámskrár skulu endurspeglar menntastefnu og styðja við hæfni til framtíðar. Þær verðar endurmetnar með þetta í huga og tryggt að þær styðji við alþjóðlegar skuldbindingar sem Ísland hefur undirgengist. Áhersla verður á að í boði séu fjölbreytt námsgögn sem taka mið af möguleikum stafrænnar miðlunar og margbreytileika nemenda.

Námsmat

Námsmat skal meta hæfni nemenda á gagnsæjan og leiðbeinandi hátt og taka til mismunandi hæfni hvers og eins. Sérstaklega þarf að gæta jafnréttis gagnvart nemendum með fötlun og þeim sem eiga við náms- og félagslega örðugleika að stríða. Mikilvægt er að sameiginlegur skilningur sé á áherslum námsmats og að þær samræmist áherslum aðalnámskráa. Námsmat verði sett fram þannig að það veiti reglulega skýrar upplýsingar um framvindu náms og sé fjölbreytt mat á námi, vellíðan og velferð.

Væntingar til nemenda

Auknar væntingar verða gerðar til nemenda um árangur í námi, þrautseigju og námsframvindu að teknu tilliti til þarfa og aðstæðna. Menntakerfið skal bjóða upp á sveigjanleika fyrir þá nemendur sem hann þurfa og veita öllum nemendum viðeigandi stuðning í námi og leik. Lögð skal áhersla á ábyrgðarkennd, félagsfærni og samfélags- og umhverfisvitund. Gera þarf kröfur um góða íslenskufærni barna jafnt sem fullorðinna sem hafa annað móðurmál en íslensku og að nemendur hafi möguleika á að leggja rækt við móðurmál sitt samtímis aukinni færni í íslensku.

Væntingar til foreldra

Foreldrar eru mikilvægir bandamenn menntakerfisins og búa yfir ómetanlegri þekkingu sem nýta þarf í þágu nemenda til þess að skólaganga þeirra verði farsæl. Áhersla er lögð á gott samstarf heimila og skóla þar sem gagnkvæm virðing og traust er viðhaft. Til mikils er að vinna til að efla árangur og hlúa að þekkingu, þrautseigju og hamingju nemenda. Foreldrar ólögráða nemenda bera ábyrgð á uppeldi og menntun barna sinna þó að nemendur beri ábyrgð á eigin námi með hliðsjón af aldri og þroska.

Stöðugar umbætur og gæðastarf

Efla þarf ytra og innra mat á skóla- og fræðslustarfi í samræmi við menntastefnu og samræmda árangursmælikvarða. Það skal unnið út frá skýrum og rökstuddum viðmiðum og fela í sér skipulega söfnun, greiningu og túlkun gagna. Mikilvægt er að skýr ábyrgð sé á framkvæmd og gæðum skóla- og fræðslustarfs. Menntastofnanir skulu sjálfar bera ábyrgð á innra mati en ráðuneyti og sveitarfélög á ytra mati. Ytra mat skal vera reglulegt og fylgt eftir með markvissum umbótastuðningi í samstarfi ríkis, sveitarfélaga og annarra fræðsluaðila. Ráðuneytið safnar upplýsingum um skóla- og fræðslustarf, meðal annars með þátttöku í alþjóðlegum könnunum á námsárangri. Í forgangi er að niðurstöður í ytra og innra mati séu nýttar til umbóta, sjálfsmats og lærdóms. Skilgreina þarf lykilmælikvarða árangurs, birta þá reglulega og rýna þá til gagns.

Skilvirk ráðstöfun fjármuna

Ísland setur fjárfestingu í menntun í öndvegi og gerir kröfu um að sú fjárfesting nýtist vel, markmiðum menntastefnu sé náð og tryggt sé að þróun menntakerfis mæti þörfum samfélagsins. Þess vegna þarf menntakerfið að vera vel fjármagnað og fjárveitingar skýrar og unnar á faglegum forsendum eftir skilvirka greiningu.

Innleiðing

Menntastefnan er innleidd með þremur aðgerðaáætlunum yfir þrjú tímabil. Hver aðgerðaáætlun er lögð fram við upphaf hvers tímabils, ásamt aðgerðum og árangursmælikvörðum.

Áætlunum er hrint í framkvæmd í viðtæku samráðu við stofnanir og samtök sem að málinu koma. Árangursmælikvarðar eru vörður til að tryggja framgang stefnunnar.

- 1 Fyrsta aðgerðaáætlun 2021-24**
- 2 Önnur aðgerðaáætlun 2024-27**
- 3 Þriðja aðgerðaáætlun 2027-30**

Á árunum 2018-2020 átti sér stað mikið samráð við Efnahags- og framfarastofnunina (OECD). Mennta- og menningarmálaráðherra átti fundi með Ángel Gurría framkvæmdastjóra og Andreas Schleicher yfirmanni menntamála í höfuðstöðvum stofnunarinnar í París vorið 2018. Síðar sama ár var skipulagður framhaldsfundur ráðherra með sérfræðingum OECD á sviði menntamála í París.

Fundað var hér á landi sumarið 2019 og þá um haustið fór ráðherra ásamt helstu hagsmunaaðilum til að ræða mótun menntastefnu Íslands til ársins 2030 við sérfræðinga OECD.

Í byrjun árs 2020 var skipulögð heimsókn ráðherra ásamt helstu hagsmunaaðilum til Svíþjóðar með það markmiði að kynna menntaumbótum þar á landi. Skipulagðar voru m.a. heimsóknir í sænsku menntamálastofnunina (Skolverket), námsmatsstofnunina (Skolinspektionen) og í einn grunnskóla.

Vorið 2020 var leitað eftir formlegu samstarfi við Efnahags- og framfarastofnunina (OECD) í tengslum við vinnu við menntastefnu en stofnunin veitir margháttað ráðgjöf á sviðum stefnumótunar og eftirfylgni, m.a. í

menntamálum. Í samstarfinu fólst meðal annars rýni á þingsályktunartillögu menntastefnunnar og ráðgjöf um innleiðingu út frá matslíkani OECD.

Haldnir voru reglulegir fundir með OECD, hagsðilum og fulltrúum mennta- og menningarmálaráðuneytisins í tengslum við verkefnið og sumarið 2021 kom út skýrslan [Menntastefna 2030: Skýrsla OECD um innleiðingu menntastefnu](#).

Skýrslan byggir á matslíkani sem OECD vinnur með þegar stofnunin liðsinnir í verkefnum sem þessum, greiningu á gögnum um Ísland, viðtölum við fulltrúa íslenskra hagsðila og spurningalista sem mennta- og menningarmálaráðuneyti svaraði. Um var að ræða umfangsmikla rýnivinnu sem nýttist vel við mótun fyrstu aðgerðaáætlunar menntastefnunnar og verlag við innleiðingu hennar.

Í skýrslunni eru jafnframt dregin fram atriði sem hagsðilar lögðu ríka áherslu á í tengslum við innleiðingu menntastefnunnar og dæmi frá öðrum OECD ríkjum.

Að mati OECD eru stoðir og áherslusvið sem stefnumörkunin hvílir á af því tagi sem alþjóðlegar rannsóknir hafa sýnt að stuðli að vönduðum menntakerfum með jöfnum tækifærum fyrir alla. Fram kemur einnig að Covid-19-faraldurinn hafi varpað ljósi á mikilvægi þess að huga að vellíðan nemenda á þann hátt sem íslensk stjórnvöld vilja gera. Mikilvægt sé að efla kennarastéttina, auka ýmsa grunnhæfni og færni í tæknigreinum og stefna kerfinu til meiri ábyrgðar. Ýmis áherslusvið menntastefnunnar eru jafnframt þess eðlis að skólafyrirvöld í öðrum ríkjum gætu dregið lærdóm af þeim, og má þar nefna vægi list- og verknáms og vísinda og rannsókna.

Meðal annarra **ábendinga OECD** í skýrslunni er umfjöllun um þær áskoranir sem fylgja innleiðingu nýrrar stefnu í menntakerfi sem í grunninn einkennist af lítilli miðstýringu, mikilvægi þess að skýra vel hlutverk og ábyrgðasvið þeirra sem koma að innleiðingu og framkvæmd stefnunnar og hvatning um að geta menntakerfisins til að takast á við breytingar verði aukin í því ferli sem framundan er.

Helstu niðurstöður OECD og ábendingar til íslenskra stjórnvalda fyrir innleiðingu menntastefnunnar eru eftirfarandi:

1

Forsendur menntastefnunnar rýndar með raunhæfa framkvæmd stefnunnar fyrir augum:

- Framtíðarsýnin verði rökstudd með markvissum hætti og áherslur styðji við framkvæmd hennar.
- Megináherslur verði rýndar með væntanlegar aðgerðir í huga.
- Nýting fjárveitinga og mannafla verði skilgreind í samræmi við forgangsroðun áherslusviða.

2

Huga að samráði við hagaðila á öllum innleiðingartímum stefnunnar:

- Könnuð verði ný tilhögun og nálgun við samráð.
- Hlutverk og ábyrgðarsvið hagaðila verði skilgreind á gagnsæjan hátt.
- Sett verði fram skýr samskipta- og kynningaráætlun fyrir allt tímabilið.

3

Innleiðing nýrrar menntastefnu sniðin að kerfi með lítilli miðstýringu:

- Gerð verði grein fyrir hlutverki stofnana í tengslum við innleiðingu menntastefnunnar.
- Getu menntakerfisins til að takast á við breytingar verði aukin.
- Samræmi verði tryggt við aðra stefnumótun stjórnvalda.

4

Raunhæf innleiðingaráætlun:

- Ólíkir þættir innleiðingarinnar komi saman með skipulegum hætti.
- Byggð verði upp þekking og árangursmælikvarðar til að meta árangur af innleiðingu.
- Staðið verði að almennri kynningu á menntastefnunni og innleiðingaráætluninni.

Aðdragandi

Vinna við menntastefnu til ársins 2030 hófst árið 2015 með víðtæku samstarfi ríkis og sveitarfélaga og annarra hagsmunaaðila skólasamfélagsins um greiningu á framkvæmd stefnu um menntun fyrir alla eða menntun án aðgreiningar á leik-, grunn- og framhaldsskólastigi.

Evrópumiðstöð um nám án aðgreiningar og sérþarfir (e. European Agency for Special Needs and Inclusion) var í kjölfarið fengin til að gera úttekt á menntakerfinu á Íslandi. Í niðurstöðum miðstöðvarinnar var sérstaklega lögð áhersla á þrjár mikilvægar lyftistangir fyrir þróun menntakerfisins og betri innleiðingu stefnunnar:

- Efna til víðtækrar umræðu meðal þeirra sem vinna að menntamálum í öllum sveitarfélögum, skólum og skólastigum, um hvernig best verði staðið að menntun fyrir alla.**
- Ráðast í athugun og endurskoðun á núverandi reglum um ráðstöfun fjármuna með aukna skilvirkni kerfisins og meiri hagkvæmni fyrir augum.**
- Efna til umræðna með það að markmiði að ná samkomulagi um lágmarksviðmið um veitta þjónustu sem styður við menntun fyrir alla í öllum skólum.**

Í framhaldinu var yfirlýsing hlutaðeigandi stofnana og samtaka undirrituð um samstarf við langtímapróun menntastefnu á Íslandi. Boðað var til fræðslufunda á vegum þeirra. Lyftistangirnar þrjár og heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun voru höfð til hliðsjónar, einkum fjórða markmiðið um gæðamenntun fyrir alla. Markmið fundanna var að ná sem flestum að borðinu til að ná breiðri sátt um mótun menntastefnu við þær áskoranir sem íslenskt samfélag stendur frammi fyrir í mennta- og velferðarmálum.

Um 1800 þátttakendur tóku þátt í 23 fræðslu- og umræðufundum um allt land um mótun menntastefnu. Niðurstöður fundanna er að finna í skýrslunum [Menntun til framtíðar](#) og [Menntun fyrir alla – horft fram á veginn](#).

Samstarfsaðilar

Stjórnarráð Íslands
Mennta- og menningarmálaráðuneytið

Stjórnarráð Íslands
Félagsmálaráðuneytið

Stjórnarráð Íslands
Heilbrigðisráðuneytið

Samband íslenskra sveitarfélaga

Heimili og skóli
Landssamtök foreldra

Skólameistarafélag Íslands

KENNASAMBAND
ÍSLANDS

Aftur á
forsíðu

Tímalína

2022-30

Framkvæmd aðgerða

2021

Þingsályktun samþykkt á Alþingi 24. mars
Samráðsferli um fyrstu aðgerðaáætlun og birting
Skýrsla OECD um þingsályktun gefin út

2020

Samvinna með OECD við rýni nýrrar menntastefnu
Heimsfaraldur vegna COVID-19
Þingsályktunartillaga kynnt í ríkisstjórn og á Alþingi
Heimsókn til Svíþjóðar og OECD

2019

Skýrsla OECD um íslenska efnahags- og menntakerfið
Drög að þingsályktun um menntastefnu unnin

2018

23 fræðslu- og umræðufundir um land allt
Skýrslan Menntun til framtíðar gefin út
Skýrsla starfshóps um menntun fyrir alla

2015-17

Samstarf haghafa komið á
Úttekt Evrópumíðstöðvar um nám
án aðgreiningar og sérþarfir

Útgefandi:

Mennta- og barnamálaráðuneyti
Menntastefna til ársins 2030
Janúar 2022
mrn@mrn.is
www.mrn.is

Texti:

Steinunn Halldórsdóttir, Sonja Dögg Pálsdóttir
og Raket Þorsteinsdóttir

Umbrot og textavinnsla:

Hjalti Andrason
© 2022 Mennta- og barnamálaráðuneyti